

การดำเนินงานระบบสารสนเทศในสถานศึกษานานาชาติ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1

เอกพงษ์ ฮาวคำฟู*

อัมเรศ เนตาสีทธิ**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบสารสนเทศในสถานศึกษานานาชาติ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษานานาชาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาลำปาง เขต 1 จำนวน 234 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบสารสนเทศในสถานศึกษานานาชาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาลำปางเขต 1 ทุกขั้นตอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การรวบรวมข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล และสารสนเทศ การนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ การประมวลผลข้อมูล และ การตรวจสอบข้อมูล ตามลำดับ

สำหรับปัญหาการดำเนินงานระบบสารสนเทศในสถานศึกษาที่สำคัญได้แก่ บุคลากรมีจำนวน ไม่เพียงพอ ข้อมูลที่ได้ไม่มีความเป็นปัจจุบัน บุคลากรขาดความชำนาญงานในการตรวจสอบข้อมูล บุคลากร ขาดความรู้ความสามารถในการใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ สถานศึกษามีช่องทางในการนำเสนอข้อมูลน้อย สถานศึกษานานาชาติโดยส่วนใหญ่มีการประชาสัมพันธ์ไม่น่าสนใจเท่าที่ควร สถานศึกษา มีการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศไม่เป็นระบบ

ส่วนแนวทางแก้ไขปัญหาคือ ควรจัดหาบุคลากรผู้รับผิดชอบระบบสารสนเทศโดยตรง มีการตรวจสอบข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน มีการอบรมพัฒนาความรู้ เพิ่มช่องทางในการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ มีการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบที่หลากหลาย และมีการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศให้เป็นระบบ

คำสำคัญ : ระบบสารสนเทศ, สถานศึกษานานาชาติ

* นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

** อาจารย์ประจำ คร. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Information System Operation in the Small Schools Attached to the office of Lampang Primary Educational Service Area 1

Ekapong Haokhamfoo*

Ammaret Netasit**

Abstract

The objective of this study was to assess conditions and problems involving the operation of information systems in schools. The sample group consisted of 234 school administrators and teachers in the small schools attached to the office of Lampang Primary Educational Service Area 1. The research instruments used were a five-level ratings-scale questionnaire and a structured interview. The statistics used in analyzing the data were frequency, percentage, mean, and standard deviation.

It was found that the operation of information systems in the schools attached to the office of Lampang Primary Educational Service Area 1 occurred at a high level for all stages. In order of highest to least performance, these levels included data collection, data and information storage, data and information presentation, data processing, and data validation.

Particular problems found with the operation of information systems in the schools included insufficient staffing, out-of-date data, lack of staff expertise regarding data validation, lack of knowledge and ability among staff regarding use of data analysis programs, few avenues for presentation of data among schools, insufficiently interesting public relations among the majority of small schools, and disorganized storage of data and information by schools.

The solutions to these problems include creation of a staff position directly responsible for information systems, regular verification that data is up-to-date, training and knowledge development, expansion of channels for presentation of data, multi-format public relations, and organized storage of data and information.

Keywords : Information systems, Small schools

* Student in Master of Educational Administration, Lampang Rajabhat University.

** Lecturer, Dr. Faculty of Education, Lampang Rajabhat University.

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ในปัจจุบันกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วสืบเนื่องมาจากการศึกษาที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ของมนุษย์ที่จะนำไปสู่การพัฒนาต่างๆ เพราะการศึกษา เป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างบุคลากร ที่จะไปพัฒนาประเทศและยังก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาสังคมในทางที่ต้องการ ดังนั้นการพัฒนาศึกษาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก และการดำเนินงานด้านการศึกษาเป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวาง มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเป็นจำนวนมาก ซึ่งรัฐบาลได้สนับสนุนจัดหาและควบคุมการใช้งบประมาณให้สามารถสนองความต้องการ ในการพัฒนาชาติบ้านเมือง ดังนั้นความต้องการรายละเอียดของข้อมูลข่าวสาร เพื่อดำเนินงานการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และมีมาตรฐาน จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นในองค์กร เพราะสารสนเทศเปรียบเสมือน เส้นเลือดของระบบ ซึ่งมีส่วนสำคัญในการบริหารงานในองค์กร สารสนเทศเป็นทรัพยากรที่มีค่ามาก สำหรับการวางแผน การควบคุม และการตัดสินใจสำหรับผู้บริหาร (จักรกฤษณ์ ชะใจ, 2550) ในส่วนของรัฐบาล มีวิสัยทัศน์ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อสร้างความเป็นเลิศในการบริหารการเรียนการสอน โดยให้กระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบด้านการศึกษาของประเทศ เน้นการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้มีความรวดเร็ว ทันสมัย ไร้ข้อผิดพลาดอย่างแท้จริงและได้กำหนดแผนปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ การบริหารจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

สารสนเทศในการวางแผน ควบคุมดูแลการทำงาน ยังนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงทางความคิด และสร้างทางเลือกใหม่อีกด้วย ดังนั้นทุกสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องสร้าง จัดและพัฒนาระบบสารสนเทศให้ได้ ข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพ มีความเที่ยงตรงตามเรื่องที่ต้องการใช้ เรียกใช้ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว และทันเวลา (อนันต์ ทะจะกัน, 2550) ข้อมูลสารสนเทศจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกแห่งเป็นอย่างยิ่ง โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่อย่างกระจัดกระจาย แล้วนำไปบริหารจัดการให้เป็นระบบสารสนเทศที่ดีมีคุณภาพ ระบบสารสนเทศในสถานศึกษาจึงเปรียบเสมือนเส้นเลือดที่สำคัญยิ่งต่อการบริหารจัดการของสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการรวบรวมข้อมูล จัดข้อมูล ปรับเปลี่ยนข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอยู่ตลอดเวลา และคำนึงถึงการนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารจัดการศึกษา (กลั่นรำ เจริญธุระเดช, 2550)

อย่างไรก็ตาม ในสภาพความเป็นจริง ระบบสารสนเทศในสถานศึกษาได้เกิดปัญหาและอุปสรรค หลายด้านเนื่องจากขาดการวางแผน การจัดเก็บข้อมูลอย่างจริงจัง และไม่ได้ทำอย่างต่อเนื่อง ข้อมูลที่ได้มา ไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้อง และมีความล่าช้า (สุชีรา จินดาวงศ์, 2550) ขาดการจัดทำเป็นสารสนเทศอย่างมีระบบการดำเนินงานในการนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลเป็นสารสนเทศ จะปฏิบัติได้ก็ต่อเมื่อมีผู้ต้องการใช้ข้อมูล เพื่อประกอบการตัดสินใจในแต่ละเรื่องนั้นๆ (กมลพรรณ กันทะทิพย์, 2553) โดยปัญหาและอุปสรรคเหล่านี้พบได้ทั้งสถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาขนาดเล็ก ที่จำกัดด้วยปัจจัยนำเข้าต่างๆ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 ลำปาง (ออนไลน์, 2555) ให้ข้อมูลไว้ว่า สถานศึกษาในสังกัด จำนวนทั้งหมด 142 แห่ง มีถึง 109 แห่ง เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งปัจจุบัน การดำเนินงานระบบสารสนเทศประสบปัญหาอย่างมาก เนื่องจากขาดแคลนข้าราชการครูเป็นหลัก บางสถานศึกษามีครูเพียง 1-2 คนเท่านั้น แต่ต้องจัดการเรียนการสอนทั้ง 8 ชั้นเรียน อีกทั้งต้องดำเนินงานระบบสารสนเทศในสถานศึกษาทั้ง 4 ฝ่ายงาน ทำให้ภาระหน้าที่ของครูเพิ่มมากขึ้น สถานศึกษาขนาดเล็กบางส่วนอยู่ในพื้นที่ห่างไกล การเดินทางคมนาคมไม่สะดวก การติดต่อสื่อสารทำได้ลำบาก

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจและเล็งเห็นความสำคัญของการดำเนินงานระบบสารสนเทศของสถานศึกษา โดยศึกษาจากสภาพปัจจุบัน ปัญหาการบริหารสารสนเทศในสถานศึกษา เพื่อนำผลที่ได้จาก การวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการบริหารสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาลำปางเขต 1 ซึ่งจะส่งผลให้สถานศึกษาได้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ได้กำหนดไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงาน สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข ระบบสารสนเทศในสถานศึกษา ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาลำปาง เขต 1

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ระบบสารสนเทศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ระบุว่า กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผลให้อยู่ในรูปสารสนเทศที่เป็นประโยชน์สูงสุดและการจัดเก็บรักษาอย่างมีระบบ เพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้ สารสนเทศที่ถูกจัดเก็บอย่างเป็นระบบจะสามารถนำไปใช้สนับสนุนการบริหาร และการตัดสินใจทั้งในระดับ ผู้ปฏิบัติและระดับผู้บริหาร การจัดให้มีระบบสารสนเทศ ที่ในสถานศึกษานั้น ต้องเป็นไปตามกระบวนการหรือขั้นตอนที่มีคุณภาพ ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ โดยทั่วไปการจัดระบบสารสนเทศ มีขั้นตอนการดำเนินงานหลัก คือ 1) การรวบรวมข้อมูล 2) การตรวจสอบข้อมูล 3) การประมวลผลข้อมูล 4) การนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศและ 5) การจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ วิโรจน์ ชัยมูล (2552) กล่าวว่า ระบบสารสนเทศ หมายถึง ระบบที่อาศัยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามาจัดการกับกับข้อมูล ในองค์กร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพประกอบด้วยบุคลากร ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ เครือข่าย การสื่อสาร และทรัพยากรข้อมูล สำหรับจัดเก็บ รวบรวม ปรับเปลี่ยนและเผยแพร่สารสนเทศหรือเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ ภายในองค์กร

แนวทางการจัดทำระบบสารสนเทศสถานศึกษา จรัส สติวิทยากรณ์ (2553) กล่าวว่า ในการพัฒนาระบบสารสนเทศ ภายในสถานศึกษา จำเป็นต้องกำหนดขอบข่ายงานไว้เพื่อสะดวกในการติดตามและพัฒนาได้ถูกแนวทางโดยฐานข้อมูลของแต่ละสายงานจะต้องมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่จะสนับสนุนความต้องการข่าวสารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้บังคับบัญชา ระดับสูง ฐานข้อมูลที่ใช้ในระบบสถานศึกษา ประกอบด้วยฐานข้อมูลนักเรียน ฐานข้อมูลบุคลากร ฐานข้อมูลหนังสือห้องสมุด ฐานข้อมูลพัสดุครุภัณฑ์ และฐานข้อมูลอาคารสถานที่

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การปรับตัวเพื่อให้เข้ากับเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อนำเทคโนโลยีนั้นมาปรับใช้ และเป็นเครื่องมือช่วย ในการดำเนินงานระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สอดคล้องกับ กลั่นร่ำ เจริญระเดช (2550) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดระบบ สารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 2 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า มี บุคลากรผู้รับผิดชอบงานข้อมูลสารสนเทศและเป็นผู้มีความรู้ด้านการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ปัจจุบันการจัดระบบสารสนเทศ ในสถานศึกษา จำเป็นต้องมีบุคลากรที่รับผิดชอบงาน ซึ่งบุคลากรถือว่าเป็นบุคคลที่สำคัญที่จะเป็นตัวขับเคลื่อนให้ การจัดการระบบสารสนเทศเป็นไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ บุคลากรจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

ไม่มีการเปรียบเทียบข้อมูลจากแหล่งอื่น หรือไม่ได้รวบรวมข้อมูลจากแหล่งอื่นเพื่อมาเปรียบเทียบกันแหล่งข้อมูล ที่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ กิตติศักดิ์ เจริญศรี (2550) ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศโรงเรียนอัสสัมชัญลำปาง สรุปได้ว่า ขาดผู้ตรวจสอบข้อมูลที่มีความสามารถและชำนาญ อาจเป็นเพราะผู้ตรวจสอบมีภารกิจที่กว้างต้องประสานงาน กับหน่วยงานหลายฝ่ายทำให้การตรวจสอบข้อมูลใช้เวลาอีกทั้งผู้ทำหน้าที่ในการตรวจสอบมีหน้าที่อื่นต้องปฏิบัติเป็นประจำ อยู่แล้ว

นำเครื่องคอมพิวเตอร์มาเป็นเครื่องมือช่วยประมวลผลมากขึ้นเนื่องจากความสะดวกสบายความรวดเร็วความถูกต้องของข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ประมวลผลจนสามารถเป็นข้อมูลสารสนเทศที่ดีมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยชาญ เลิศอนัน พิพัฒน์ (2550) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานโรงเรียนวชิรวิทย์ จังหวัดเชียงใหม่ ผล การวิจัยสรุปได้ว่า บุคลากรส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจและไม่เคยใช้งานโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศมาก่อน บุคลากรขาด ความรู้ความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทางโรงเรียนต้องจัดการพัฒนาและอบรม

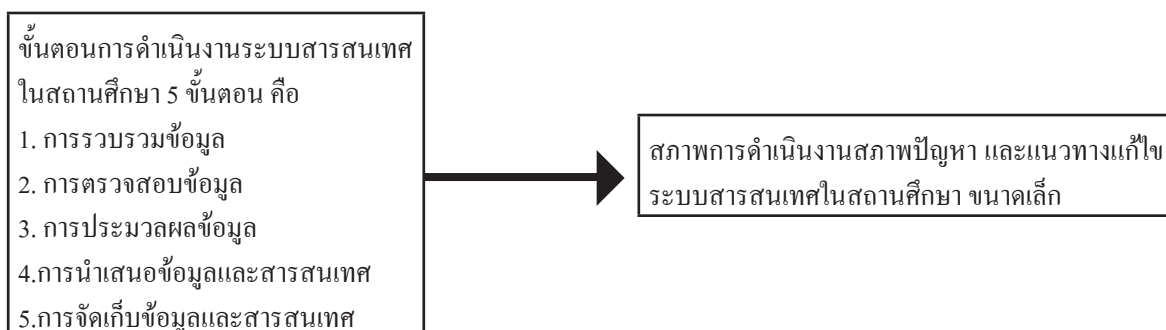

ให้ความรู้แก่บุคลากร พร้อมจัดทำคู่มือเกี่ยวกับการใช้โปรแกรม

สถานศึกษาต้องเตรียมข้อมูลสารสนเทศไว้เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษา จึงจำเป็นที่สถานศึกษาต้องมีข้อมูลสารสนเทศที่มีความเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ สริต วิจิตรโชติ (2550) ศึกษาเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศเพื่อประกันคุณภาพสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรีเขต 1 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สถานศึกษาเห็นความสำคัญของระบบสารสนเทศมากขึ้น เพราะจำเป็นต้องจัดข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ให้สอดคล้องกับการประกันคุณภาพ ประกอบกับสถานศึกษาต่างๆ ต้องเตรียมข้อมูลไว้เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก นอกจากนั้นสถานศึกษาได้มีการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาดำเนินนโยบายของรัฐบาล

ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญ ในการกำกับติดตาม การตรวจสอบข้อมูลอย่างจริงจัง ซึ่งแตกต่างกับ กมลพรรณ กันทะทิพย์ (2553) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การจัดการระบบสารสนเทศของโรงเรียนบ้านกองแขก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ได้มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ และกำหนดระยะเวลาในการตรวจสอบข้อมูล ได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบข้อมูลพร้อมทั้งได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและได้ปรับปรุงแก้ไขข้อมูลที่ผิดพลาด ได้กำหนดขอบเขตด้านการตรวจสอบข้อมูล ได้วางแผนและตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูล ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูลมาก เพราะขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูลเป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่งที่จะทำให้ข้อมูลสารสนเทศมีความถูกต้อง ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้วางกรอบแนวคิดการศึกษาดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประเภทของงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ปีการศึกษา 2555 จำนวนสถานศึกษา 109 แห่ง รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 620 คน ใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาที่มีค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ได้กลุ่มตัวอย่าง 234 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพการดำเนินงานระบบสารสนเทศเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา และ แนวทางแก้ไขปัญหา เป็นคำถามปลายเปิด

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการส่ง และรับ แบบสอบถามด้วยตัวเอง โดยแบบสอบถามกลับมา 226 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.58

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (X) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความถี่ (Frequency)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการดำเนินงานระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขนาดเล็กโดยรวมแต่ละชั้นตอน มีการปฏิบัติในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ การนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ การประมวลผลข้อมูลและ การตรวจสอบข้อมูล เมื่อจำแนกรายละเอียดแต่ละชั้นตอน ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2. ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล พบว่า รายการที่มีการดำเนินการมากกว่ารายการอื่น คือ มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้โปรแกรมในการจัดเก็บฐานข้อมูลเพียงพอ รองลงมา คือ แต่งตั้งคณะกรรมการและผู้รับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูลอย่างชัดเจน และ กำหนดวัตถุประสงค์ในการรวบรวมข้อมูลทุกครั้ง ส่วนรายการที่มีการดำเนินงานน้อยกว่ารายการอื่น คือ รวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลภายนอกสถานศึกษาทุกครั้ง

ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล มีปัญหาในการดำเนินการ เรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย คือ บุคลากรมีจำนวนไม่เพียงพอ และบุคลากรขาดความชำนาญในการรวบรวมข้อมูล ส่วนแนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานรวบรวมข้อมูลสารสนเทศในสถานศึกษาโดยตรง

3. ขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูล พบว่า รายการที่ดำเนินการมากกว่ารายการอื่น คือ ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการตรวจสอบข้อมูลทุกครั้ง รองลงมา คือ กำหนดวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบข้อมูลทุกครั้ง และมีการตรวจสอบความเป็นปัจจุบันของข้อมูลทุกครั้ง ส่วนรายการที่มีการดำเนินงานน้อยกว่ารายการอื่น คือ กำหนดขอบเขตด้านการตรวจสอบข้อมูลทุกครั้ง

ขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูล มีปัญหาในการดำเนินการเรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย คือ บุคลากรมีจำนวนไม่เพียงพอ ภาระงานมาก บุคลากรขาดความชำนาญในการตรวจสอบข้อมูลและสถานศึกษาไม่มีการตรวจสอบข้อมูล ส่วนแนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ควรจัดสรรบุคลากรให้กับสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัด เพื่อจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศโดยเฉพาะ โดยควรจัดสรรให้สถานศึกษาละ 1 คน

4. ขั้นตอนการประมวลผลข้อมูล พบว่า รายการที่มีการดำเนินงานมากกว่ารายการอื่น คือ ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการประมวลผลข้อมูลทุกครั้ง รองลงมา คือ ประมวลผลข้อมูลตามขอบข่ายงานของสถานศึกษา ทุกครั้ง และ มีเครื่องคอมพิวเตอร์เพียงพอเพื่อใช้ในการประมวลผล ส่วนรายการที่มีการดำเนินงานน้อยกว่ารายการอื่น คือ แต่งตั้งคณะกรรมการและผู้รับผิดชอบในการประมวลผลข้อมูลอย่างชัดเจน ขั้นตอนการประมวลผลข้อมูล มีปัญหาในการดำเนินการเรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อยคือบุคลากรขาดความรู้ความสามารถในการใช้โปรแกรมการจัดทำวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ ส่วนแนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ควรมีการจัดอบรมพัฒนาความรู้แก่บุคลากรในสถานศึกษา

5. ขั้นตอนการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ พบว่า รายการที่มีการดำเนินงานมากกว่ารายการอื่น คือ นำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ไปใช้ประเมินโครงการประจำปีอย่างต่อเนื่อง รองลงมา คือ นำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ไปใช้ประเมินคุณภาพผลงานครูอย่างต่อเนื่อง และ นำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ไปใช้ในการรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดอย่างต่อเนื่อง ส่วนรายการที่มีการดำเนินงานน้อยกว่ารายการอื่น คือ แต่งตั้งคณะกรรมการและผู้รับผิดชอบการเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศอย่างชัดเจน

ขั้นตอนการนำเสนอข้อมูล มีปัญหาในการดำเนินการเรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย คือ ครูผู้รับผิดชอบไม่มีความชำนาญ การนำเสนอข้อมูลไม่หลากหลาย มีช่องว่างในการนำเสนอข้อมูลน้อย ส่วนแนวทางการแก้ไขปัญหา คือ สถานศึกษามีการจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเพื่อรับผิดชอบงานเฉพาะด้าน

6. ขั้นตอนการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ พบว่า รายการที่มีการดำเนินงานมากกว่ารายการอื่น คือ นำโปรแกรมคอมพิวเตอร์มาช่วยในการจัดเก็บในงานวิชาการทุกครั้ง รองลงมา คือ เก็บรักษาข้อมูลสารสนเทศโดยใช้วิธีทำสำเนา และ เก็บเป็นแฟ้มข้อมูลอย่างเป็นระบบ และ เก็บรักษาข้อมูลสารสนเทศโดยใช้วิธีเก็บในเครื่องคอมพิวเตอร์ และ แผ่นซีดีข้อมูลอย่างเป็นหมวดหมู่ ส่วนรายการที่มีการดำเนินงานน้อยกว่ารายการ คือ จัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศอย่างเพียงพอ

ขั้นตอนการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ มีปัญหาในการดำเนินการเรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย คือ สถานศึกษามีการจัดเก็บข้อมูลไม่เป็นระบบ และบุคลากรไม่มีความชำนาญในโปรแกรมการจัดการข้อมูลสารสนเทศ ส่วนแนวทางการแก้ไขปัญหา คือ ควรปรับปรุงระบบการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศให้มีความปลอดภัย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีประเด็นที่น่าสนใจในการนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยรวมทุกขั้นตอนมีการดำเนินงานระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ในสถานศึกษามีครูที่มีประสบการณ์และความรู้ในการทำงานมาก จะเห็นจากสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม มีอายุ 50 ปี ขึ้นไปมากที่สุด และมีประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน 10 ปีขึ้นไปมากที่สุด จึงมีความชำนาญในการปฏิบัติงาน ในสถานศึกษาของตนภายใต้ข้อจำกัดของบุคลากรที่ไม่เพียงพอ สามารถบูรณาการงานต่างๆ ในสถานศึกษาให้เกี่ยวข้องกันเพื่อลดภาระงาน มีการบริหารจัดการระบบงานสารสนเทศแบบเบ็ดเสร็จได้เพียงครูคนเดียว มีการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อนำเทคโนโลยีนั้นมาปรับใช้ และเป็นเครื่องมือช่วยในการดำเนินงานระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สอดคล้องกับ กลั่นร่ำ เจริญธรรมา (2550) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า มีบุคลากรผู้รับผิดชอบงานข้อมูลสารสนเทศและเป็นผู้มีความรู้ด้านการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ปัจจุบันการจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษา จำเป็นต้องมีบุคลากรที่รับผิดชอบงาน ซึ่งบุคลากรถือว่าเป็นบุคคลที่สำคัญที่จะเป็นตัวขับเคลื่อนให้การจัดการระบบสารสนเทศเป็นไปด้วยดี และมีประสิทธิภาพ บุคลากรจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

2. การดำเนินงานระบบสารสนเทศในสถานศึกษา ขั้นตอนที่มีการดำเนินการมากกว่าขั้นตอนอื่น คือ ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาขนาดเล็กส่วนใหญ่บุคลากรให้ความสำคัญกับการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ มีการนำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยช่วยในการรวบรวมมากขึ้น ประกอบกับสถานศึกษาส่วนใหญ่มีนโยบายในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในระบบสารสนเทศมากขึ้น อีกทั้งสถานศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญของข้อมูลสารสนเทศ

ซึ่งเปรียบเสมือนเส้นเลือดของสถานศึกษา ที่จะต้องมีความถูกต้อง รวดเร็ว ทันต่อการเรียกใช้ ประกอบกับสถานศึกษาต้องเตรียมข้อมูลสารสนเทศไว้เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษา จึงจำเป็นที่สถานศึกษาต้องมีข้อมูลสารสนเทศที่มีความเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สริต วิจิตรโชติ (2550) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การจัดระบบสารสนเทศเพื่อประกันคุณภาพสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรีเขต 1 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สถานศึกษาเห็นความสำคัญของระบบสารสนเทศมากขึ้น เพราะจำเป็นต้องจัดข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ให้สอดคล้องกับการประกันคุณภาพ ประกอบกับสถานศึกษาต่างๆ ต้องเตรียมข้อมูลไว้เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก นอกจากนั้นสถานศึกษาได้มีการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาดำเนินนโยบายของรัฐบาล

3. การดำเนินงานระบบสารสนเทศในสถานศึกษา ขั้นตอนที่มีการดำเนินการน้อยว่าขั้นตอนอื่น คือ ขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูล ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาขนาดเล็กส่วนใหญ่ขาดผู้รับผิดชอบ การตรวจสอบข้อมูลโดยตรง ส่วนใหญ่เป็นผู้รับผิดชอบคนเดียวกับผู้รวบรวมข้อมูล ทำให้เมื่อมีการรวบรวมข้อมูลที่ได้มาแล้ว ผู้รับผิดชอบมีความเชื่อมั่นจากแหล่งข้อมูลแหล่งนั้นมาก จึงไม่มีการเปรียบเทียบข้อมูลจากแหล่งอื่น หรือไม่ได้รับรวบรวมข้อมูลจากแหล่งอื่นเพื่อมาเปรียบเทียบกันแหล่งข้อมูลที่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติศักดิ์ เจริญศรี (2550) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศโรงเรียนอัสสัมชัญลำปาง ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ขาดผู้ตรวจสอบข้อมูลที่มีความสามารถและชำนาญ อาจเป็นเพราะผู้ตรวจสอบมีภารกิจที่กว้าง ต้องประสานงานกับหน่วยงานหลายฝ่ายทำให้การตรวจสอบข้อมูลใช้เวลา อีกทั้งผู้ทำหน้าที่ในการตรวจสอบมีหน้าที่อื่นต้องปฏิบัติเป็นประจำอยู่แล้ว

4. ผลการวิจัยพบว่า ขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูล ที่มีการปฏิบัติน้อยกว่ารายการอื่น คือ กำหนดขอบเขตด้านการเก็บข้อมูลทุกครั้ง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาขนาดเล็กส่วนใหญ่ไม่มีการประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจ และวางแผนการดำเนินงาน เกี่ยวกับการตรวจสอบ และผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญในการกำกับติดตาม การตรวจสอบข้อมูลอย่างจริงจัง ซึ่งแตกต่างกับ กมลพรรณ กันทะทิพย์ (2553) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การจัดการระบบสารสนเทศของโรงเรียนบ้านกองแขก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ได้มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ และกำหนดระยะเวลาในการตรวจสอบข้อมูล ได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบข้อมูลพร้อมทั้งได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและได้ปรับปรุงแก้ไขข้อมูลที่ผิดพลาด ได้กำหนดขอบเขตด้านการตรวจสอบข้อมูล ได้วางแผนและตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูล ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูลมาก เพราะขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูลเป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่งที่จะทำให้ข้อมูลสารสนเทศมีความถูกต้อง ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ

5. ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาของขั้นตอนการประมวลผลข้อมูล คือ บุคลากรขาดความรู้ความสามารถในการใช้โปรแกรมการจัดทำ วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรในสถานศึกษาเห็นความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีเพื่อนำมาจัดการงานระบบสารสนเทศที่มีความสำคัญ โดยนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาเป็นเครื่องมือช่วยประมวลผลมากขึ้น เนื่องจากความสะดวกสบาย ความรวดเร็ว ความถูกต้องของข้อมูลที่ได้นำมาประมวลผลจนสามารถเป็นข้อมูลสารสนเทศที่ดีมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยชาญ เลิศอนันพิพัฒน์ (2550) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานโรงเรียนวชิรวิทย์ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า บุคลากรส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจและไม่เคยใช้งานโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศมาก่อน บุคลากรขาดความรู้ความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทางโรงเรียนต้องจัดการพัฒนาและอบรมให้ความรู้แก่บุคลากร พร้อมจัดทำคู่มือเกี่ยวกับการใช้โปรแกรม

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดสรรงบประมาณในการสร้างสื่อ เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนำมาลดระยะเวลาของการดำเนินงาน มีความเที่ยงตรงของเครื่องมือ สามารถตรวจสอบข้อมูลสารสนเทศได้ทันสถานการณ์ และสามารถเรียกใช้ได้ทันที

2. ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนางานระบบสารสนเทศโดยเฉพาะ ส่งเสริมการใช้โปรแกรมการจัดการงานสารสนเทศในสถานศึกษา พัฒนาโปรแกรมการจัดการระบบสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ ใช้งานสะดวก รวดเร็ว ให้แก่สถานศึกษา

3. ควรมีการจัดฝึกอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะการปฏิบัติงานที่ต้องใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงความต้องการของสถานศึกษาเป็นหลัก และมีการกำหนดระยะเวลาการอบรมที่เหมาะสม

4. ควรจัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานระบบสารสนเทศในสถานศึกษาให้แก่สถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดอย่างพอเพียง

รายการอ้างอิง

- กมลพรรณ กันทะทิพย์. (2553). *การจัดการระบบสารสนเทศของโรงเรียนบ้านกองแขก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระ. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กลั่นร่ำ เจริญธนะ. (2550). *การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- กิตติศักดิ์ เจริญศรี. (2550). *การดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนอัสสัมชัญลำปาง*. การค้นคว้าแบบอิสระ. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 1, สำนักงาน. (2555). แผนปฏิบัติการประจำปี 2556. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://school.obec.go.th>. (8 มกราคม 2556).
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2553). *การจัดระบบบริหารสารสนเทศในสถานศึกษา*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://school.obec.go.th>. (10 กันยายน 2555).
- จรัส อติวิทยากรณ์. (2553). *ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.
- จักรกฤษณ์ ยะใจ. (2550). *สภาพปัญหาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดลำพูน*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- ชัยชาญ เลื่อนนันทิพัฒน์. (2550). *กาพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานโรงเรียนวชิรวิทย์ จังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระ. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิโรจน์ มูลชัย. (2552). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แมคกรอ-ฮิล.
- สริต วิจิตรโชติ. (2550). *การจัดระบบสารสนเทศเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรีเขต 1*. การค้นคว้าแบบอิสระ. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุชีราจินดาวงศ์. (2550). *การดำเนินงานระบบสารสนเทศของโรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม จังหวัดพะเยา*. การค้นคว้าแบบอิสระ. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.